

# نورلۇق يۈزدى

نۇركا دىيارىنىڭ ئاشراقلىرى بىلەن بىرگە

---

جىلد : 2 — 22

آغستوس 1928  
اۋنىدىنچى سەنە

سايى : 8 — 202

---

بعض بویوک محررلریمز یازیلرنده لزوم  
کوردیکه ویا مجبور اولدیکه لاتینجه کله لری عیناً  
قوللامنی ترجیح و بونلرک تورکجه مقابللرندن  
عادتا قصدی بر اعتنا ایله اجتناب ایدیورلر .  
دیگر بعض بویوک محررلریمزده ملی برقیصقا بمجمله  
بوحرکتی کوزل بولیورلر .

بو فقط اسکی بر حکایه در . بزدن اول  
دیگر بویوک حرث لسانلری ده بو کوچوک تردد

وبحران دورینی کچیرمشلر ، ویا لکنز علمده  
دکل ، کوزل صنعتلرده ، و بوتون کولتورده  
بعض لاتینجه کله لرک استعمالنده کی ضرورت  
ورجیحانی قبول ایتشلردر . بونکله ملی وارلقدن  
برشی فدا ایدلمش اولماز . بالعکس معناده کی  
عمومیلک ، محیطاق ، ودرینلک محافظه ایدلمش ،  
وچوق شمولی ، متنوع جهه لی برمفهومک  
یا لکنز برکنسارینه تماس ایتک تمهلهک سندن  
اجتناب ایدلمش اولور .

## بیك كول چوبانلری

داها ده کیز کورمه مش بر چوبان چوجوغیم ،  
بوداغلرک اسکیدن آشناسیدر صوم ،  
بکجیلری کی یز « نه بن جد » بورلرک ..  
بوتنها دره لرک ، بو وحشی قایلرک  
کورمه دیکی کون یوقدر سورو پشنده بزی ،  
هر کون عینی پوناردن دولدورور دستی منی  
قیرلره آجیلیرز چینه قارلریمزله ؟  
قیرلرده بولوشورز قیریمز ، قاریمزله .

اوقوما یوق ، یازما یوق ، بیلمه یز اسکی یکی ،  
قوزولر بزه سویله ر ییللرک کچدیکنی .  
آرزو ، باشلریمزدن ییلدیزلر کی یوکسک ؟  
توکمزه برسورو ، یانمزه بر کوپک ،  
دولاشدیروب دورورز عینی داه اصله بی .  
هر آدم او یاندیریر آیری ، بر خاطر بی :

آنام بر یاز کیجه سی دوغورمش بی بورده ؟  
بو جاملده سویله مش صوک سوزلرینی بابام ..  
شوقارشیکی بابیرده ویردم قوزوی قورده  
« سونا » مک باشقا کوبه کابن کیتدیکی آقشام .

کون بیتهر ، سورو یاتار ، وصاراران بر آیه  
چوبان مهرانرینی باصار باغیرنه یایلا ..  
— قورو بر یاپراق کی قلبکی آله آل ،  
دیه هیچتیر بر قوال ؟  
بر چوبان پارچاسیک اولماسه ک بیله قویون ،  
دائماً نه که جکسک باشقارینه بویون .  
خولیا که قاریماسین نه شهر ، نه ده چارشی ؟  
یاماچلرده هر آقشام باتان کونشه قارشی  
اوچان قوشلری دوشون ، کچن کروانلری آک ..  
ماده مکه قارا بختک آدیکی قویدی چوبان !

\*\*\*

... ناصیل یاشادیقندن ، نه ایچون یدیکندن ،  
چینه قراق سسلرینک داغلره دیدیکندن  
آکلندی اوزون اوزون  
شهرک اوغواتوسندن اوصامش روحزک  
نادر دویابیلدیکی تازه بر هیجانله ..

قاریشدم اوکون بوکون ، بوزوالی چوبانله  
بیك كول یایلارینک ماوی دومانلرینه ،  
کوکلی یایلا یاپدم بیك كول چوبانلرینه

کمال الدین قاسمی

مثال اوله رق « شیده تولوغ ، کله سنی  
آله لم . بوتون بر مفهوم ، بوتون بر علم ، بتون  
بر تاریخدر . و بونده کی عمومی ، متنوع معنای  
یالکیز تورکجه ده دکل ، دیگر بوتون حرث  
لسانلرنده باشقه هیچ برکله ایله افاده ایتمک  
قابل دکلدر .

بو نقطه نظری تاریخی ، علمی بر مؤیده  
ایله توثیق ایدم :

مشهور آلمان فیلسوفی شوپنهاووه رک  
خوجه سی پروفیسور شولتسه لاتینجه تعیرلری  
آلمانجه لاشدیر مق غیرتنه دوشر . فقط شوپنهاووه  
بو حرکته قارشى شدتله جبهه آلیر و شو طرزده  
مقابله ایدر : « لاتینجه بتون علمی تدقیقلرک  
لسانیدر . او بوماهیتی قایب ایتدیکی کون ،  
عالم ، کندی ملتیرینک لسانده یازمقله ،  
ملی محدودیت و ملی بطلانلر ایچنده بوکالان  
چوق کوچوک برکتله یه انحصار ایتمش اولورلر .  
بوندن باشقه ، اختصاص تعیرلرینی آلمانجه لا-  
شدیرمقله ، باشند باشه ، اکله مه ، یامالی ،  
بحریکسز جه سنه سه چیلمش ، سور وکله نیرجه -  
سنه کیده ن ، بوغوق و بوغولی عکسلر ویره ن ،  
ویازینک آراسندن کسکین برارتسام ایله کوزه  
چارپمایان ، بوندن دولای ده حافظه یه کوچاسکله

نقش اولان کله لر بر طومش اولور . حالبوکه  
قدما نك ، علملرک بولایموت مؤسسلرینک  
اتخاب ایتدکلری لاتینجه و یونانجه تعیرلرده  
بو صایدق لری مزه بوسبوتون ضد ایی اوصاف  
واردر ، و بونلر طنان صوتلریله قولایجه  
حافظه یه حک اولورلر .

زمانزک علم و حرث لسانلری بوکون  
دخی شوپنهاووه رک نقطه نظری تعیب ایتمکه  
و بوتون مؤخر لسان انکشافلرینه رغماً بونک  
لر و و اصابتدن شبه ایتمه مکده درلر .

عمومی و معین مفهوملری افاده ایدن  
اختصاص تعیرلری بین الملل مصاهرت فکریه یی  
تأمین ایدن مشترک قیملردر . علم ، صنعت ،  
و بوتون کولتور ایسه ملی انحصاره ، ملی  
محدودیت و ازوایه تحمل ایده مز .

دوشونیه جک مسئله ، بو تعیرلرک لسانزک  
خصوصی شکلنه نه صورتله انطباق ایتدیریه -  
جکدر ؛ مثلاً (دوغماجی) می دیه لم ، یوقه  
(دوغماتیک) می ؟ چونکه بوفرانسزجه ده  
(دوغماتیک) ایسه ، آلمانجه ده (دوغماتیش) دره .  
لسان عالملری مز ، و بویوک ادیبلریمز بزه بونی  
حل ایدرلر سه شکرانلری میزی استجلاب ایتمش  
اولورلر .